

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 399/08-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. októbra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť P. D., H., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody B., vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených v čl. 14 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj namietaného porušenia čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 1 a 2 a čl. 13 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Brezno v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 94/2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. D. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. septembra 2008 doručená sťažnosť P. D., H., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základných práv zaručených v čl. 14 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj

porušenie čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 1 a 2 a čl. 13 ústavy postupom Okresného súdu Brezno (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 94/2007.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol: *„Podávam ústavnú sťažnosť z titulu porušenia mojich základných práv v označenom konaní, ktorých porušenie vyššie namietam postupom okresného súdu po vyhlásení rozsudku, ktorému trvá už vyše pol roka písomne vypracovať a doručiť mi rozsudok prvostupňového súdu – okresného súdu z hlavného pojednávania zo dňa 28. 01. 2008.*

Doba vyše pol roka od vyhlásenia rozsudku je neprimeraná a v zásade protiústavná.

Súdu trvá vyhotovenie a doručenie rozsudku vyše pol roka, čo má za následok porušenie čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, byť súdený v primeranej lehote ako aj domáhať sa preskúmania rozsudku na nadriadennom nezávislom a nestrannom orgáne verejnej moci.“

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal tento nález:

„1. Okresný súd Brezno v konaní pod č. k. 1 T 94/2007 porušil P. D. ... právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ďalej porušenia jeho základných práv čl. 1. ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 1, 2, čl. 13, čl. 14, čl. 46 ods. 1 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práva a základných slobôd.

2. P. D. priznáva Ústavný súd primerané finančné zadosťučinenie v sume 100.000,- Sk..., ktoré je Okresný súd v Brezne povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia. ...

3. Okresný súd v Brezne je povinný nahradiť trovy právneho zastúpenia...“

Sťažovateľ napokon žiadal, aby mu bol v konaní pred ústavným súdom ustanovený právny zástupca.

Podaním doručeným ústavnému súdu 10. októbra 2008 sťažovateľ doplnil svoju sťažnosť o vyjadrenie zákonného sudcu okresného súdu na sťažovateľovu „urgenciu o zaslanie vyhotoveného rozsudku prvostupňového súdu“. V doplnení ďalej uviedol:

„Vyjadrenie sudcu, že pre jeho zaneprázdnenosť nebol rozsudok doposiaľ vyhotovený je zásadne protiústavne a neakceptovateľné. Sudca okresného súdu nespochybňuje, že nedodrжал ust. § 172 ods. 3 a ust. 173 ods. 1 Tr. poriadku a tým potvrdzuje mnou uvádzané a namietané práva, ktoré som uviedol v sťažnosti...“

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd upravených buď v ústave, alebo v medzinárodnej zmluve o ľudských právach, pokiaľ o ich ochrane nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti v konaní pred ústavným súdom je sťažovateľom namietané porušenie označených práv zaručených v ústave a dohovore, ako aj označených článkov ústavy, ku ktorému malo dôjsť tým, že okresný súd v trestnej veci sťažovateľa vedenej pod sp. zn. 1 T 94/07 vyhlásil 28. januára 2008 prvostupňový rozsudok, ktorý však do podania sťažnosti ústavnému súdu sťažovateľovi nedoručil.

Podľa zistenia ústavného súdu bol sťažovateľ na základe obžaloby Okresnej prokuratúry Brezno podanej okresnému súdu 28. mája 2007 trestne stíhaný pre zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona a iné. Na hlavnom pojednávaní 28. januára okresný súd vyhlásil odsudzujúci rozsudok, ktorým sťažovateľovi uložil trest odňatia slobody vo výmere 4 rokov a 8 mesiacov, na výkon ktorého bol zaradený do ústavu so stredným stupňom stráženia. Pretože tento rozsudok nebol sťažovateľovi doručený, podal okresnému súdu 11. septembra 2008 sťažnosť na prieťahy v konaní.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Ústavný súd v prípadoch namietaného porušenia základných práv v dôsledku zbytočných prietáhov v trestnom konaní zapríčinených všeobecným súdom skúma, či sťažovateľ využil právne prostriedky, ktoré mu na ochranu jeho práv poskytuje ustanovenie § 55 ods. 3 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“).

Podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku ak je dôvodný predpoklad, že došlo k prietahom v príprave prejednávania veci súdom, v určení termínu konania a rozhodnutia alebo k prietahom vo vyhotovovaní súdneho rozhodnutia, ktorákoľvek zo strán môže podať prostredníctvom tohto súdu sťažnosť pre nečinnosť na nadriadený súd, aby určil primeranú lehotu na uskutočnenie namietaného úkonu; ak sa nepostupuje podľa odseku 4, súd musí bez meškania túto sťažnosť pre nečinnosť zaslať spolu so spisom a svojím stanoviskom a so stanoviskom predsedu súdu nadriadenému súdu.

Podľa § 55 ods. 4 Trestného zákona ak súd urobí úkony trestného konania uvedené v sťažnosti pre nečinnosť do pätnástich pracovných dní po jej obdržaní a informuje o tom sťažovateľa, hľadá sa na takúto sťažnosť pre nečinnosť ako na vzatú späť, ak tento sťažovateľ v priebehu piatich pracovných dní od doručenia oznámenia nevyhlási, že na svojej sťažnosti pre nečinnosť trvá. O tom ho treba poučiť.

Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorej predmetom je namietané porušenie základného práva v súvislosti s nečinnosťou orgánu verejnej moci, koná iba za predpokladu, že sťažovateľ preukáže, že využil všetky právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, v tomto prípade Trestného poriadku, alebo že sa preukáže, že túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa [§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde (obdobne napr. III. ÚS 197/05, III. ÚS 13/06)].

Z obsahu sťažnosti, z jej príloh a zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľ v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 94/07 podal okresnému súdu 11. septembra 2008 sťažnosť na nečinnosť v súvislosti s nedoručením rozsudku z 28. januára 2008, na ktorú

predseda senátu reagoval listom z 26. septembra 2008. Predseda senátu v liste uviedol: „Je nesporné, že v trestnej veci vedenej na Okresnom súde pod sp. zn. 1 T 94/07, v ktorej ste stíhaný ako obžalovaný, bol dňa 28. januára 2008 vyhlásený rozsudok. Tento nebol doposiaľ vyhotovený vzhľadom na moju pracovnú zaneprázdnenosť..., ale nespochybňujem to, že nebolo dodržané ust. § 172 ods. 3 Tr. por. a ust. § 173 ods. 1 Tr. por. Oznamujem Vám, že rozsudok bude vyhotovený v priebehu budúceho týždňa a tento Vám... bude následne doručený. Zároveň bude Vaša sťažnosť predložená na rozhodnutie predsedníčke tunajšieho súdu.“

Sťažovateľ 19. septembra 2008 doručil ústavnému súdu sťažnosť pre namietané porušenie jeho základných práv zaručených v čl. 14 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s porušením čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 1 a 2 a čl. 13 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 94/07. Podľa názoru ústavného súdu podanie sťažnosti ústavnému súdu pred uplynutím zákonom ustanovenej lehoty na vybavenie využitého právneho prostriedku nápravy nepredstavuje dostatočný časový priestor na poskytnutie možnosti napadnutému všeobecnému súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený nečinnosťou okresného súdu. Ústavný súd zastáva stanovisko, že predmetná sťažnosť bola v okolnostiach prípadu zo strany sťažovateľa iba formálnym úkonom, ktorému nemožno pripísať účinky, ktoré by inak takáto sťažnosť mohla mať, ak by predseda senátu okresného súdu „dostal“ primeranú (zákonom ustanovenú) lehotu na vykonanie úkonov trestného konania uvedených v sťažnosti pre nečinnosť, ktorých následkom by bolo prípadné odstránenie zbytočných priesťahov v napadnutom konaní (obdobne napr. IV. ÚS 48/04, II. ÚS 101/06, III. ÚS 137/07).

Ústavný súd konštatuje, že sťažnosť bola podaná predčasne, a to v čase, keď ešte nebolo možné dospieť k záveru, že by vyčerpanie právneho prostriedku, ktorý zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv účinne poskytuje a na použitie ktorého je oprávnený podľa osobitných predpisov, bolo bezúspešné a neprinieslo ním sledovaný cieľ, ani k záveru, že napriek jeho využitiu predseda senátu okresného súdu primerane

nereagoval a nevyužil príležitosť, aby sám urobil nápravu a odstránil protiprávny stav zapríčinený nečinnosťou okresného súdu.

Preto ústavný súd podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších nárokoch uplatnených sťažovateľom, ako aj o jeho žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pre ústavným súdom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2008